



قابلیت‌سنجی ژئومورفوسایت‌ها در جهت توسعه گردشگری پایدار و توسعه شهری بر اساس مدل Pereira (مطالعه موردی: شهرستان سقز)

سید میر اسدالله حجازی^۱، محسن برزکار^{۲*}

^۱ دانشیار ژئومورفولوژی دانشگاه تبریز، دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی

(Email: s_hejazi@tabrizu.ac.ir)

^۲ دانشجوی دکترای تخصصی ژئومورفولوژی، دانشگاه تبریز، دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی

(Email: Mohsen.barzkar@ut.ac.ir)

چکیده

چشم‌اندازهای ویژه ژئومورفولوژیک از مفاهیم جدیدی است که با تأکید بر تعیین مکان‌های ویژه و با ارزش گردشگری وارد ادبیات جغرافیایی و گردشگری شده است. ژئومورفوسایت‌ها با ترکیب موریت فرهنگی، تاریخی و اکولوژیکی، توان‌های بالقوه‌ای را در راستای گردشگری پایدار عرضه می‌کنند. در مقاله حاضر با بهره‌گیری از روش Pereira و بررسی‌های میدانی، قابلیت ژئومورفوسایت‌های شهرستان سقز مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این پژوهش با استناد به روش‌های پیمایشی، از مجموع دو عیار علمی و عیار مکمل، ارزش‌های ژئومورفولوژیکی هر چشم‌انداز از دیدگاه گردشگری شناسایی می‌شود و سپس ارزش مدیریتی آن‌ها از مجموع عیار محافظت و عیار استفاده بدست می‌آید. از جمع این دو عیار اصلی امتیاز نهایی ارزش هر ژئومورفوسایت بدست می‌آید. اساساً ارزش‌گذاری هر ژئومورفوسایت نقش قابل توجهی در برنامه‌ریزی متناسب با پتانسیل‌های ژئوتوریستی منطقه و نیز سرمایه‌گذاری‌های عمرانی جهت جذب گردشگر فراهم خواهد کرد. نتایج تحقیق نشان داد از میان سایت‌های مورد بررسی بالاترین امتیاز در بخش ژئومورفولوژی (۵/۶۲) متعلق به سایت غار کرفتو و بالاترین امتیاز در بخش مدیریتی (۷/۲۷) متعلق به سایت قلعه زیویه می‌باشد. با توجه به نتایج بدست آمده، برنامه‌ریزان می‌بایست توجه خود را به پایداری ژئومورفوسایت‌ها معطوف کنند چرا که به دلیل حساسیت بالای آن در تعامل با سیستم‌های انسانی، نیازمند برنامه‌ریزی جامعی در راستای مدیریت محیط می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: ژئوتوریسم، ژئومورفوسایت، ارزیابی، روش Pereira، شهرستان سقز